

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδότησης : 58/2016

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

(Τμήμα Α')

Συνεδρίαση της 16^{ης} Μαρτίου 2016

Σύνθεση :

Προεδρεύων: Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους, ως το αρχαιότερο μέλος της συνθέσεως, λόγω κωλύματος του Προέδρου του Τμήματος Ανδρέα Χαρλαύτη, Αντιπροέδρου Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Στυλιανή Χαριτάκη, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Κωνσταντίνος Κηπουρός, Αγγελική Καστανά, Ελένη Πασαμιχάλη, Πέτρος Κωνσταντινόπουλος, Ευσταθία Τσαούση, Γεώργιος Βαμβακίδης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια : Εμμανουέλα Πανοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός Ερωτήματος : Το υπ' αριθ. πρωτ. 2/8403/ΓΔΔΕ/2-2-2016 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής, Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων.

Ερώτημα : Ερωτάται ποιο όργανο είναι αρμόδιο κατά το νόμο για τη σύνταξη και την εν γένει μέριμνα προς έκδοση των αποφάσεων δημοσιονομικών διορθώσεων και πράξεων καταλογισμού, που υπογράφονται από τον Προϊστάμενο της Γενικής Δ/σης Δημοσιονομικών Ελέγχων, όταν συντρέχει η περίπτωση υποβολής αντιρρήσεων από τους ελεγχόμενους φορείς και από τα αναφερόμενα στο νόμο πρόσωπα κατά των εκθέσεων ελέγχου περί επιβολής των ανωτέρω μέτρων και μη αποδοχής τους από την Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων (ΕΣΕΛ), προκειμένου αυτές οι αποφάσεις να είναι νόμιμες.

*****

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από όσα εκτίθενται στο ανωτέρω έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτουν τα ακόλουθα :

1. Σύμφωνα με το άρθρο 45 του π.δ.111/2014 «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομικών»(Α' 178),η Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων διενεργεί ελέγχους σε φορείς του άρθρου 3 του ν.3492/2006 αναφορικά με τη διαχείριση του προϋπολογισμού τους και την επάρκεια των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου αυτών, βάσει ετήσιου προγράμματος. Στο πλαίσιο των ελέγχων κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 16, 17, 19 και 20 του ν.3492/2006 η εν λόγω Διεύθυνση μπορεί να διενεργεί ή να προτείνει καταλογισμούς (που εκδίδονται από την αρμόδια ελεγκτική ομάδα, τον αρμόδιο Προϊστάμενο Τμήματος, τον Προϊστάμενο Διεύθυνσης ή τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων ανάλογα με το ύψος αυτών) ή να επιβάλλει δημοσιονομικές διορθώσεις σύμφωνα με τον Κανονισμό Επιβολής Δημοσιονομικών Διορθώσεων[αρ.2/40379/ΔΥΕΠ/19-4-2013 απόφαση Υπουργού Οικονομικών(Β' 1076)], οι οποίες καταγράφονται ρητά στις εκθέσεις αποτελεσμάτων ελέγχου που συντάσσονται από τις ελεγκτικές ομάδες, ελέγχονται ως προς την πληρότητά τους και θεωρούνται από την Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων.

2. Κατά των εκθέσεων αυτών οι ελεγχόμενοι φορείς καθώς και οποιοδήποτε από τα πρόσωπα κατά των οποίων προτείνεται αναζήτηση των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών ή τα οποία τυχόν φέρουν πειθαρχική ή ποινική ευθύνη μπορούν να υποβάλουν αντιρρήσεις εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) μηνός, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 17 του ανωτέρω νόμου.

Σε περίπτωση που παρέλθει η ανωτέρω προθεσμία και οι προαναφερόμενοι δεν κάνουν χρήση του δικαιώματος αυτού, επιβάλλονται οι δημοσιονομικές διορθώσεις και εκδίδονται οι πράξεις καταλογισμού από την Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων ή τον Προϊστάμενο της ΓΔΔΕ και κατόπιν, βάσει της παρ. 3 (ιζιζ) του άρθρου 45 του ΠΔ/τος 111/2014 καθώς και της παρ.7 του άρθρου 17 του Ν.3492/2006, η εν λόγω Διεύθυνση κοινοποιεί τις αποφάσεις

δημοσιονομικών διορθώσεων και τις πράξεις καταλογισμού στο φορέα και στους καταλογιζόμενους για τη συμμόρφωσή τους, καθώς και στη Διεύθυνση της ΓΔΔΕ (Διεύθυνση Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Ελέγχων), που είναι αρμόδια για θέματα υποστήριξης και επικοινωνίας, προκειμένου η τελευταία να παρακολουθήσει τη συμμόρφωση των φορέων και την εκτέλεση των ληφθέντων μέτρων.

Εφόσον όμως, οι ελεγχόμενοι φορείς καθώς και οποιοδήποτε από τα ανωτέρω αναφερόμενα πρόσωπα υποβάλουν αντιρρήσεις, αυτές εξετάζονται από την Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων (ΕΣΕΛ) κατόπιν σχετικής εισήγησης της αρμόδιας ελεγκτικής ομάδας, η οποία διαβιβάζεται από την Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων, ενώ ο Προϊστάμενος αυτής είναι και εισηγητής στο συλλογικό όργανο ως καθ' ύλην αρμόδιος (άρθρο 10 παρ.1 ν.3492/2006).

Η ΕΣΕΛ εξετάζει την έκθεση ελέγχου με όλα τα σχετικά έγγραφα και τις αντιρρήσεις και αφού ακούσει την αρμόδια ελεγκτική ομάδα αποφασίζει για την αποδοχή ή μη των αντιρρήσεων. Στην περίπτωση που δεν γίνουν αποδεκτές, η επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων και η έκδοση πράξεων καταλογισμού διενεργούνται πλέον με απόφαση της Ε.Σ.ΕΛ, η οποία υπογράφεται από τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι η ΕΣΕΛ έχει την πλήρη αρμοδιότητα να αποφασίσει επί των αντιρρήσεων και να τις κάνει ακόμα και μερικώς αποδεκτές, χωρίς να δεσμεύεται τυπικά από την εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης.

Εν προκειμένω προέκυψε διαφωνία μεταξύ του Προϊσταμένου της Γ.Δ.Δ.Ε. και της Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων και των Τμημάτων αυτής ως προς την ερμηνεία των παραγράφων 4,5 και 7 του άρθρου 17 ν. 3492/2006 στην περίπτωση υποβολής αντιρρήσεων από τους ελεγχόμενους φορείς κατά της έκθεσης ελέγχου και μη αποδοχής τους από την Ε.Σ.ΕΛ., καθώς και στην περίπτωση μη αποδοχής από την Ε.Σ.ΕΛ. της έγγραφης διαφωνίας του αρμόδιου για την έκδοση απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης ή πράξης καταλογισμού οργάνου με τα συμπεράσματα της έκθεσης ελέγχου, ειδικότερα δε ως προς το ζήτημα αν στις ανωτέρω περιπτώσεις είναι αρμόδια η Ε.Σ.ΕΛ. ή η Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων για τη σύνταξη και την εν γένει μέριμνα προς έκδοση των αποφάσεων δημοσιονομικών διορθώσεων ή των πράξεων καταλογισμού που υπογράφονται από τον Προϊστάμενο της ΓΔΔΕ.

3. Κατόπιν τούτων, υποβλήθηκε το ως άνω ερώτημα.

Νομοθετικό Πλαίσιο

4. Στα άρθρα 43 και 45 του π.δ. 111/2014 «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 178), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 54 του ν. 4178/2013 (Α' 174), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 43 Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων

«1. Οι στρατηγικοί σκοποί της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων είναι οι ακόλουθοι: (α) Η διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του Κρατικού Προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού των φορέων όπως αυτοί καθορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 3 του ν. 3492/2006. (β) Η παροχή επαρκούς διαβεβαίωσης ή διατύπωση επιφυλάξεων για το σύνολο ή για το μέρος του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου των δημοσιονομικών του Κράτους προς τον Υπουργό Οικονομικών. (γ) Η διενέργεια αποτελεσματικών ελέγχων για τη διασφάλιση της ορθής δημοσιονομικής διαχείρισης των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων. (δ) Ο αποτελεσματικός συντονισμός της ελληνικής διοίκησης και η συνεργασία με τα αρμόδια ευρωπαϊκά όργανα για τη διασφάλιση της προστασίας των συμφερόντων του ενωσιακού προϋπολογισμού.

2. Η Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων διαρθρώνεται ως εξής:

α) Διεύθυνση Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Ελέγχων β) Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων γ) Διεύθυνση Ελέγχου Διαχείρισης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων δ) Διεύθυνση Εκτάκτων και Ειδικών Ελέγχων.

3. Η Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων διατηρεί επίσης μη αυτοτελή Γραφεία στην έδρα κάθε Περιφέρειας.»

Άρθρο 45 Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων

«1. Ο επιχειρησιακός στόχος της Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων είναι ο εντοπισμός φαινομένων κακοδιοίκησης, κακοδιαχείρισης, κατάχρησης, σπατάλης, απάτης ή διαφθοράς μέσω της αποτελεσματικής άσκησης ελέγχων σε φορείς του άρθρου 3 του ν. 3492/2006 αναφορικά με τη διαχείριση του προϋπολογισμού τους και την επάρκεια των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου αυτών.

2. Η Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων διαρθρώνεται σε επτά (7) Τμήματα και ένα (1) Αυτοτελές Γραφείο, ως κατωτέρω: α) Τμήμα Α' - Ελέγχων Υπουργείων β) Τμήμα Β' - Ελέγχων Υπουργείων γ) Τμήμα Γ' - Ελέγχων Υπουργείων-Ο.Τ.Α. δ) Τμήμα Δ'-Ελέγχων Φορέων Υπηρεσιών Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης ε) Τμήμα Ε'- Ελέγχων στις Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμούς στ) Τμήμα ΣΤ'- Ελέγχων Ν.Π.Ι.Δ και Λοιπών Φορέων ζ) Αυτοτελές Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης.

3. Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης κατανέμονται στα Τμήματα και στο Αυτοτελές Γραφείο ως εξής : (α) Τμήμα Α' -Ελέγχων Υπουργείων (αα) Η κατάρτιση του ετήσιου προγράμματος ελέγχων. (ββ) Ο έλεγχος στη διαχείριση του προϋπολογισμού των φορέων σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 1 του ν. 3492/2006 (Α' 210), συμπεριλαμβανομένου του ελέγχου των εκκαθαριστών αποδοχών. (γγ) Ο έλεγχος ή συμπληρωματικός έλεγχος της νομιμότητας και κανονικότητας των δαπανών, της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης των πόρων, της ορθής είσπραξης και εμφάνισης των εσόδων των φορέων, καθώς και της διαχείρισης της περιουσίας τους και η εξακρίβωση της τήρησης των οικείων διαχειριστικών κανόνων και διαδικασιών, καθώς και της ορθής λογιστικής απεικόνισης της οικονομικής κατάστασης και διαχείρισης του φορέα. (δδ) Ο έλεγχος των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου των φορέων και η λήψη ή η εισήγηση στην Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων (Ε.Σ.ΕΛ.) των κατάλληλων μέτρων για τη βελτίωση τους. (εε) Η αξιολόγηση του προγραμματισμού, του σχεδιασμού και της εκτέλεσης των έργων του φορέα με βάση την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. (στστ) Η προετοιμασία και διενέργεια των ελέγχων. (ζζ) Η επιβολή ή εισήγηση για επιβολή των προβλεπόμενων από τις κείμενες διατάξεις κυρώσεων. (ηη) Η συνεργασία με αντίστοιχες υπηρεσίες άλλων κρατών και ιδίως της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ζητήματα σχετικά με την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους (θθ) Η προετοιμασία εισήγησης στον Υπουργό Οικονομικών για την αναθεώρηση χρηματικών ενταλμάτων πληρωμής δαπανών από το Ελεγκτικό Συνέδριο σε περίπτωση που προκύπτουν από τον έλεγχο νέα στοιχεία, σύμφωνα με την παράγραφο 11 του άρθρου 45 του ν. 4071/2012 (Α' 85). (ii) Η σύνταξη και μέριμνα για την έκδοση της προβλεπόμενης από την περίπτωση (ε) της παραγράφου 2 του άρθρου 15 του ν. 3492/2006 (Α' 210) απόφασης νομιμοποίησης ή άρσης των αναγκαίων προσωρινών

μέτρων που λαμβάνονται αυτεπάγγελτα από τα ελεγκτικά όργανα.(ιαια) Η γνωστοποίηση της έκθεσης ελέγχου στον ελεγχόμενο φορέα, καθώς και η κοινοποίηση σχετικού αποσπάσματος αυτής στα πρόσωπα κατά των οποίων προτείνεται η αναζήτηση των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών ή τα οποία τυχόν φέρουν πειθαρχική ή ποινική ευθύνη (ιβιβ) Η υποβολή στην Ε.Σ.ΕΛ., της έγγραφης διαφωνίας του αρμόδιου για την έκδοση της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης ή της πράξης καταλογισμού οργάνου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις (ιγιν) Η διαβίβαση των αντιρρήσεων των ελεγχόμενων φορέων καθώς και των προσώπων κατά των οποίων προτείνεται αναζήτηση των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών ή τα οποία τυχόν φέρουν πειθαρχική ή ποινική ευθύνη στα αρμόδια ελεγκτικά όργανα.(ιδιδ) Η διαβίβαση στην Ε.Σ.ΕΛ. της έκθεσης ελέγχου, των αντιρρήσεων που έχουν υποβληθεί κατά της έκθεσης αρμοδίως, καθώς και των σχετικών εισηγήσεων των ελεγκτικών οργάνων.(ιειε) Η διαβίβαση των πράξεων καταλογισμού που έχουν εκδοθεί σε βάρος οργάνων διοίκησης του φορέα στο αρμόδιο για την επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων όργανο του ελεγχόμενου φορέα, ύστερα από έκθεση του Προϊσταμένου της Γ.Δ.Δ.Ε.(ισισστ) Η διαβίβαση, κατόπιν εντολής του Προϊσταμένου της Γ.Δ.Δ.Ε., των σχετικών στοιχείων στις αρμόδιες αρχές, σε περίπτωση που έχουν διαπιστωθεί από τα ελεγκτικά όργανα ή ελεγκτικές ομάδες πράξεις που μπορούν να επισύρουν ποινική ευθύνη ή κρίνεται ότι απαιτείται διενέργεια ένορκης διοικητικής εξέτασης (Ε.Δ.Ε).(ιζιζ) Η κοινοποίηση των αποφάσεων δημοσιονομικών διορθώσεων και των πράξεων καταλογισμού στον φορέα και στους καταλογιζόμενους για τη συμμόρφωση τους, καθώς και η διαβίβαση του φακέλου της υπόθεσης στην αρμόδια για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των φορέων Διεύθυνση. Το Τμήμα αυτό ασκεί τις ανωτέρω αρμοδιότητες στις Υπηρεσίες της Προεδρίας της Δημοκρατίας, των Γενικών Γραμματειών Μέσων Ενημέρωσης και Ενημέρωσης και Επικοινωνίας, του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας..... (β) Τμήμα Β΄ -Ελέγχων Υπουργείων Το Τμήμα αυτό ασκεί τις αρμοδιότητες που ασκεί το Τμήμα Α΄ στις Υπηρεσίες των Υπουργείων Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Οικονομικών, Ναυτιλίας και Αιγαίου.....».

5. ι. Με το άρθρο 10 παρ.1 του ν.3492/2006 «Οργάνωση συστήματος ελέγχου για τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του

Κρατικού Προϋπολογισμού και των εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού φορέων και άλλες διατάξεις»(ΦΕΚ Α' 210), συστάθηκε και συγκροτήθηκε η Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων (Ε.Σ.ΕΛ.), η οποία στη συνέχεια ανασυγκροτήθηκε με τη διάταξη του άρθρου μόνου της με αριθμό2/98275/0004/24-12-2014 (Β'3484) απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών(Β'3484), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 3 του άρθρου 10 του ν. 3492/2006 και του άρθρου 42 του ν. 4308/2014 (Α'251) και στην οποία ορίζονται τα εξής:

. «. Συνιστάται στη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων (ΓΔΔΕ) Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων (Ε.Σ.ΕΛ.), η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και αποτελείται από τα παρακάτω μέλη:..... α) Τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων, ως Πρόεδρο, με τον αναπληρωτή του. β) Τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων, με τον αναπληρωτή του. γ) Τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Αξιολόγησης Ελέγχων, με τον αναπληρωτή του. δ) Τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Εκτάκτων και Ειδικών Ελέγχων, με τον αναπληρωτή του. ε) Δύο (2) πρόσωπα από το δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα που διαθέτουν εμπειρία σε θέματα ελέγχου δαπανών και συστημάτων διαχείρισης, με τους αναπληρωτές τους. Γραμματέας της Επιτροπής ορίζεται υπάλληλος μίας εκ των ανωτέρω Διευθύνσεων με τον αναπληρωτή του, ενώ στη γραμματειακή υποστήριξη θα συνδράμει έτερος υπάλληλος μίας εκ των ανωτέρω Διευθύνσεων. Ανάλογα με το θέμα το οποίο εξετάζεται, εισηγητής της Ε.Σ.ΕΛ. είναι ο καθ' ύλην αρμόδιος Προϊστάμενος Διεύθυνσης εκ των μελών ο οποίος μετέχει στη σύνθεση της Επιτροπής χωρίς δικαίωμα ψήφου...».

ii. Περαιτέρω, στα άρθρα 10 παρ.2 και 3, 16,17,19 και 20 του ως άνω ν. 3492/2006 ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 10

«2. Η Ε.Σ.ΕΛ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: α)... β) Εξετάζει τις αντιρρήσεις που υποβάλλονται από τους ελεγχόμενους φορείς ή τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 16 κατά της έκθεσης ελέγχου. γ) Επιλύει τις διαφωνίες του οργάνου της Γ.Δ.Δ.Ε. που εκδίδει σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 17 την απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης ή την πράξη καταλογισμού με τα συμπεράσματα της έκθεσης ελέγχου. δ) Παρακολουθεί την πρόοδο των

ελέγχων. ε) Αξιολογεί το ελεγκτικό έργο. στ) Εγκρίνει το ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων.... ζ) Εγκρίνει την προβλεπόμενη από την παρ. 1 του άρθρου 22 έκθεση. η)...θ)... ι)... ια) ... ιβ)...ιγ)...3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζονται ο Πρόεδρος, τα μέλη και οι γραμματείς της Επιτροπής με τους αναπληρωτές τους και η διαδικασία αναπλήρωσης και ρυθμίζονται θέματα γραμματειακής υποστήριξης και λειτουργίας της. Ειδικώς, όταν η Επιτροπή ασκεί τις αρμοδιότητες των περιπτώσεων β' και γ' της προηγούμενης παραγράφου, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης, της οποίας η έκθεση προσβάλλεται ή αμφισβητείται, αναπληρώνεται από τον κατά νόμο αναπληρωτή του Προϊσταμένου μίας από τις άλλες δύο Διευθύνσεις της Γ.Δ.Δ.Ε...4. Η Επιτροπή μπορεί να καλεί πρόσωπα από την Ελλάδα ή την αλλοδαπή για την εξέταση εξειδικευμένων θεμάτων σχετικών με το αντικείμενο της Γ.Δ.Δ.Ε...»

Άρθρο 16 Διαδικασία μετά το πέρας του ελέγχου

«1. Μετά το πέρας του ελέγχου οι Δημοσιονομικοί Ελεγκτές ή οι ελεγκτικές ομάδες συντάσσουν έκθεση εντός προθεσμίας ενός (1) μηνός, η οποία μπορεί να παρατείνεται με αιτιολογημένη απόφαση του Προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων.2. Εάν διαπιστώνονται ελλείμματα, πληρωμή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών ή μη νόμιμων δαπανών, φθορά ή απώλεια τίτλων, απαιτήσεων και περιουσιακών στοιχείων του ελεγχόμενου φορέα, που δεν οφείλονται σε ανωτέρα βία ή απρόβλεπτα γεγονότα, ενεργείται ή προτείνεται καταλογισμός σε βάρος :α) του υπευθύνου αν από δόλο ή βαριά αμέλεια προέβη σε παράνομες πράξεις ή παραλείψεις ή συνέπραξε στην έκδοση αυτών ή στη μη τήρηση των νόμιμων διαδικασιών πραγματοποίησης της δαπάνης, β) του προϊσταμένου του, αν αμέλησε να ασκήσει την επιβαλλόμενη από τη θέση του εποπτεία και να αποτρέψει την πραγμάτωση της μη νόμιμης πληρωμής, γ) του λαβόντα, αν έχει συντελέσει υπαίτια στη μη νόμιμη πληρωμή και σε κάθε περίπτωση αχρεώστητης πληρωμής, ανεξάρτητα από υπαιτιότητα αυτού, δ) των οργάνων διοίκησης του φορέα, αν έχουν συντελέσει υπαιτίως στη μη νόμιμη πληρωμή...».

Άρθρο 17 Αντιρρήσεις φορέων

«1..2...3. Η έκθεση της παραγράφου 1 του άρθρου 16 υποβάλλεται στην καθ' ύλην αρμόδια Διεύθυνση, η οποία την ελέγχει ως προς την πληρότητά της, τη θεωρεί και τη γνωστοποιεί στον ελεγχόμενο φορέα, καθώς και στα πρόσωπα κατά

των οποίων προτείνεται αναζήτηση των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών ή τα οποία τυχόν φέρουν πειθαρχική ή ποινική ευθύνη, εντός προθεσμίας ενός (1) μηνός από την υποβολή της, η οποία μπορεί να παραταθεί με αιτιολογημένη απόφαση του Προϊσταμένου της Γ.Δ.Δ.Ε. Οι ελεγχόμενοι φορείς, καθώς και τα ανωτέρω πρόσωπα, έχουν δικαίωμα να υποβάλουν, εγγράφως, αντιρρήσεις κατά της έκθεσης, εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) μηνός από την παραλαβή αυτής, οι οποίες, ύστερα από σχετική εισήγηση των αρμόδιων Δημοσιονομικών Ελεγκτών, εξετάζονται από την Επιτροπή Αντιρρήσεων (ΕΠ.ΑΝ.).4. Σε περίπτωση μη υποβολής αντιρρήσεων εντός της προθεσμίας της προηγούμενης παραγράφου επιβάλλονται δημοσιονομικές διορθώσεις. Στην περίπτωση αυτή, η επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων και η έκδοση πράξεων καταλογισμού για ποσό μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ διενεργείται με απόφαση του αρμόδιου Δημοσιονομικού Ελεγκτή, για ποσά από δέκα χιλιάδες ένα μέχρι πενήντα χιλιάδες (10.001 -50.000) ευρώ με απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Προϊσταμένου Τμήματος, για ποσά από πενήντα χιλιάδες ένα μέχρι εκατό χιλιάδες (50.001-100.000) ευρώ με απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Προϊσταμένου Διεύθυνσης και για ποσά εκατό χιλιάδων ενός (100.001) ευρώ και άνω με απόφαση του Προϊσταμένου της Γ.Δ.Δ.Ε.... Σε περίπτωση έγγραφης διαφωνίας του αρμόδιου σχετικά με την έκδοση της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης ή της πράξης καταλογισμού οργάνου με τα συμπεράσματα της έκθεσης ελέγχου, αυτή επιλύεται από την ΕΠ.ΑΝ. και η ανωτέρω απόφαση ή πράξη εκδίδεται κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 5. Οι αποφάσεις κοινοποιούνται στο φορέα στον οποίο επιβάλλεται δημοσιονομική διόρθωση και στους καταλογιζόμενους σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.5. Εάν υποβληθούν αντιρρήσεις, αυτές μαζί με την έκθεση ελέγχου και όλα τα σχετικά έγγραφα εξετάζονται από την ΕΠ.ΑΝ., η οποία, αφού ακούσει τον Δημοσιονομικό Ελεγκτή που συνέταξε την έκθεση, αποφασίζει για την αποδοχή ή μη των αντιρρήσεων. Στην περίπτωση μη αποδοχής των αντιρρήσεων και, εφόσον απαιτείται επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων και έκδοση πράξεων καταλογισμού, αυτές διενεργούνται με απόφαση της ΕΠ.ΑΝ., η οποία υπογράφεται από τον Προϊστάμενο της Γ.Δ.Δ.Ε.6.....7. Η καθ' ύλην αρμόδια Διεύθυνση κοινοποιεί την έκθεση ελέγχου, τις αντιρρήσεις, την απόφαση της ΕΠ.ΑΝ., τις αποφάσεις δημοσιονομικών διορθώσεων και τις πράξεις καταλογισμού στη Διεύθυνση της Γ.Δ.Δ.Ε., που είναι αρμόδια για θέματα

υποστήριξης και επικοινωνίας, προκειμένου να παρακολουθήσει τη συμμόρφωση των φορέων και την εκτέλεση των ληφθέντων μέτρων.8...9. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται: α) λεπτομέρειες σχετικά με το αντικείμενο, τη διαδικασία, τον τρόπο και την έκταση των ελέγχων, καθώς και το περιεχόμενο των εκθέσεων ελέγχου, β) ο τύπος και το περιεχόμενο των αποφάσεων δημοσιονομικής διόρθωσης και πράξεων καταλογισμού και κάθε άλλο σχετικό θέμα».

6. Στο άρθρο 1 παρ.2 του ν. 4081/2012 «Περιστολή δημοσίων δαπανών, ρύθμιση θεμάτων δημοσιονομικών ελέγχων και άλλες διατάξεις»(Α'184) ορίζεται ότι:«2. Όπου στο ν. 3492/2006 αναφέρεται η Επιτροπή Αντιρρήσεων (ΕΠ.ΑΝ.) και Επιτροπή Εποπτείας (ΕΠ.ΕΠ.), νοείται εφεξής η Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων (Ε.Σ.ΕΛ.)».

7. Στο άρθρο 5 του Κανονισμού της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων (Γ.Δ.Δ.Ε.) περί επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων [απόφαση Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών αριθ.2/40379/ΔΥΕΠ/30-4-2013 (Β'1076)], που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παρ.3 του άρθρου 20 του ν. 3492/2006, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 5 Διαδικασία επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων και καταλογισμών

«1. Οι ελεγχόμενοι φορείς, καθώς και τα φυσικά πρόσωπα που έχουν έννομο συμφέρον δικαιούνται να υποβάλουν εγγράφως αντιρρήσεις κατά των ευρημάτων και συστάσεων της έκθεσης εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) μηνός από την παραλαβή αυτής. 2. Εάν υποβληθούν αντιρρήσεις, αυτές μαζί με την έκθεση ελέγχου και όλα τα σχετικά έγγραφα εξετάζονται από την Ε.Σ.ΕΛ., η οποία, αφού ακούσει τον Δημοσιονομικό Ελεγκτή που συνέταξε την έκθεση, αποφασίζει για την αποδοχή ή μη των αντιρρήσεων. Σε περίπτωση μη αποδοχής των αντιρρήσεων και, εφόσον απαιτείται επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων ή έκδοση πράξεων καταλογισμού, αυτές διενεργούνται μετά από απόφαση της Ε.Σ.ΕΛ., η οποία υπογράφεται από τον Προϊστάμενο της Γ.Δ.Δ.Ε. Σε περίπτωση μερικής αποδοχής της αντίρρησης εφαρμόζονται για το εναπομένον ποσό οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου. Σε περίπτωση αποδοχής των αντιρρήσεων στο σύνολό τους δεν λαμβάνεται υπόψη η πρόταση επιβολής καταλογισμού ή διόρθωσης.3. Εάν δεν υποβληθούν αντιρρήσεις εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, επιβάλλονται δημοσιονομικές διορθώσεις ή καταλογισμοί. Στην περίπτωση αυτή, η επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων ή

καταλογισμών για ποσά μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ διενεργείται με απόφαση του αρμόδιου Δημοσιονομικού Ελεγκτή, για ποσά από δέκα χιλιάδες ένα μέχρι πενήντα χιλιάδες (10.001 - 50.000) ευρώ με απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Προϊσταμένου Τμήματος, για ποσά από πενήντα χιλιάδες ένα μέχρι εκατό χιλιάδες (50.001 - 100.000) ευρώ με απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Προϊσταμένου Διεύθυνσης και για ποσά εκατό χιλιάδων ενός (100.001) ευρώ και άνω με απόφαση του Προϊσταμένου της Γ.Δ.Δ.Ε. Τα παραπάνω ποσά δύναται να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Σε περίπτωση έγγραφης διαφωνίας του αρμόδιου για την έκδοση της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης ή καταλογισμού οργάνου με τα συμπεράσματα της έκθεσης ελέγχου, αυτή επιλύεται από την Ε.Σ.ΕΛ. κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου. Οι αποφάσεις κοινοποιούνται στο φορέα, στον οποίο επιβάλλεται δημοσιονομική διόρθωση και στους καταλογιζόμενους, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας».

8. Στα άρθρα 15 και 16 του ν.2690/1999 «Κύρωση Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις»(Α' 45) ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 15 Αποφάσεις

«1. Οι αποφάσεις των συλλογικών οργάνων, αν ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών... 2...3...4. Για τις συνεδριάσεις του συλλογικού οργάνου συντάσσεται πρακτικό, στο οποίο μνημονεύονται, ιδίως, τα ονόματα και η ιδιότητα των παρισταμένων μελών, ο τόπος και ο χρόνος της συνεδρίασης, τα θέματα που συζητήθηκαν με συνοπτική αλλά περιεκτική αναφορά στο περιεχόμενό τους, η μορφή και τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας και οι αποφάσεις που λήφθηκαν. 5...6...7. Το πρακτικό συντάσσεται από το γραμματέα και επικυρώνεται από τον πρόεδρο. 8. Η υπογραφή του προέδρου ή του αναπληρωτή του αρκεί για τη νόμιμη υπόσταση κάθε πράξης του συλλογικού οργάνου.

Άρθρο 16 Περιεχόμενο και τύπος

1. Η διοικητική πράξη είναι έγγραφη, αναφέρει την εκδούσα αρχή και τις εφαρμοζόμενες διατάξεις, φέρει δε χρονολογία, καθώς και υπογραφή του αρμόδιου οργάνου...»

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

9. Με τις ρυθμίσεις του ν. 3492/2006 εισήχθη το πλαίσιο για την αναμόρφωση του ασκούμενου δημοσιονομικού ελέγχου των κρατικών δαπανών και των εκτός του κρατικού προϋπολογισμού φορέων, προκειμένου να διασφαλισθεί η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση του προϋπολογισμού τους μέσω της προσαρμογής του ελέγχου στις διεθνώς αποδεκτές πρακτικές και τα ελεγκτικά πρότυπα. Για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων προβλέφθηκε η σύσταση στη Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων (ΓΔΔΕ) με ευρεία ελεγκτική αρμοδιότητα, τόσο ως προς το περιεχόμενο του ελέγχου που ασκεί, όσο και ως προς τους ελεγχόμενους φορείς που περιλαμβάνουν φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και φορείς που χρηματοδοτούνται με οποιονδήποτε τρόπο από το Κράτος, τα ν.π.δ.δ. και ν.π.ι.δ., δημόσιες επιχειρήσεις, καθώς και άλλοι φορείς που καθορίζονται με τις διοικητικές πράξεις του άρθρου 3 του νόμου.

Στα άρθρα 16 και 17 του ως άνω νόμου περιγράφεται η διαδικασία που ακολουθείται από τα ελεγκτικά όργανα της Γ.Δ.Δ.Ε. μετά τη διενέργεια του ελέγχου κατά τη σύνταξη της έκθεσης των αποτελεσμάτων αυτού. Σε περίπτωση διαπίστωσης παραβάσεων, όπως ελλειμμάτων, πληρωμής μη νόμιμων δαπανών κλπ, ενεργείται ή προτείνεται από τα ελεγκτικά όργανα καταλογισμός σε βάρος των αναφερόμενων στο νόμο προσώπων. Οι ελεγχόμενοι φορείς και τα πρόσωπα, σε βάρος των οποίων προτείνεται καταλογισμός, καθώς και τα όργανα που είναι αρμόδια για την έκδοση των πράξεων καταλογισμού και των αποφάσεων δημοσιονομικής διόρθωσης, έχουν δικαίωμα να υποβάλουν έγγραφες αντιρρήσεις κατά της έκθεσης ελέγχου. Μετά την κατάργηση με το άρθρο 14 παρ.2 του ν. 4081/2012 της Επιτροπής Αντιρρήσεων του άρθρου 17 παρ.1 και 2 του ν. 3492/2006 και τη συγχώνευση αυτής και της Επιτροπής Εποπτείας του άρθρου 10 του ίδιου νόμου στην ενιαία Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων(ΕΣΕΛ), οι ανωτέρω αντιρρήσεις εξετάζονται από την τελευταία.

Ως εκ τούτου η Ε.Σ.Ε.Λ., η οποία είναι συλλογικό διοικητικό όργανο, έχει ως έργο την αξιολόγηση των ελέγχων, την έγκριση προγραμμάτων, την εξέταση αντιρρήσεων, την επίλυση διαφορών και, γενικά, τον συντονισμό των ελεγκτικών διαδικασιών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του άρθρου 1 του ν. 4081/2012 η ευέλικτη λειτουργία του φορέα και να υπηρετείται η

αρχή της ανεξαρτησίας σε όλα τα επίπεδα, σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα (πρβλ. Γνωμ.Ν.Σ.Κ. 273/2015 ως προς την έννοια της ανεξαρτησίας των ελεγκτικών οργάνων κατά την εκτέλεση των ελέγχων). Οι αποφάσεις της Ε.Σ.ΕΛ. αποκτούν νόμιμη υπόσταση με μόνη την υπογραφή του Προέδρου της, ο οποίος είναι ο Προϊστάμενος της Γ.Δ.Δ.Ε.

10. Με το νέο Οργανισμό του Υπουργείου Οικονομικών (π.δ.111/2014) προβλέπεται η διάρθρωση των υπηρεσιών του σε οργανικές μονάδες (γενικές διευθύνσεις, διευθύνσεις, τμήματα, αυτοτελή και μη αυτοτελή γραφεία) και καθορίζονται, μεταξύ άλλων, οι στρατηγικοί στόχοι των Γενικών Διευθύνσεων, οι επιχειρησιακοί στόχοι των Διευθύνσεων και οι αρμοδιότητες των Τμημάτων και των λοιπών οργανικών μονάδων.

Με το άρθρο 43 του ανωτέρω π.δ/τος καθορίζονται οι στρατηγικοί σκοποί της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων που αφορούν τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του Κρατικού Προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού των φορέων του άρθρου 3 του ν. 3492/2006 και τη διενέργεια αποτελεσματικών ελέγχων για τη διασφάλιση της ορθής δημοσιονομικής διαχείρισης των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων. Η εν λόγω Γενική Διεύθυνση διαρθρώνεται σε Διευθύνσεις στις οποίες περιλαμβάνεται η Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων, οι αρμοδιότητες της οποίας καθορίζονται στο άρθρο 45 του ανωτέρω δ/τος και περιλαμβάνουν το σύνολο των αρμοδιοτήτων σε ζητήματα ελέγχων σε φορείς του άρθρου 3 του ν. 3492/2006, από την κατάρτιση του ετήσιου προγράμματος ελέγχων μέχρι την κοινοποίηση των αποφάσεων επιβολής κυρώσεων στο φορέα και στους καταλογιζόμενους για τη συμμόρφωσή τους.

Η Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων διαρθρώνεται σε επτά (7) Τμήματα και ένα (1) Αυτοτελές Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης και οι αρμοδιότητές της κατανέμονται στα Τμήματα και στο Αυτοτελές Γραφείο. Στις αρμοδιότητες της ανωτέρω Διεύθυνσης περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η επιβολή ή εισήγηση για επιβολή των προβλεπόμενων από τις κείμενες διατάξεις κυρώσεων (περ. ζζ).

11. Σύμφωνα με όσα ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 16 παρ.1 του ν.3492/2006, μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου οι δημοσιονομικοί ελεγκτές ή οι ελεγκτικές ομάδες συντάσσουν σχετική έκθεση, με την οποία, εφόσον

διαπιστώνονται παραβάσεις, ενεργούν ή προτείνουν την επιβολή μέτρων σε βάρος των προσώπων που αναφέρονται στην παρ.2 του ως άνω άρθρου. Η διαδικασία επιβολής των μέτρων καθορίζεται στις παραγράφους 3 έως 7 του άρθρου 17 του ν. 3492/2006. Σε περίπτωση μη υποβολής αντιρρήσεων κατά της έκθεσης ελέγχου επιβάλλονται δημοσιονομικές διορθώσεις και εκδίδονται πράξεις καταλογισμού με απόφαση του αρμόδιου καθ' ύλην οργάνου, ανάλογα με το ποσό του καταλογισμού (παρ.4). Εάν υποβληθούν αντιρρήσεις, αυτές εξετάζονται από την Ε.Σ.ΕΛ., η οποία αποφασίζει για την αποδοχή ή την απόρριψη των αντιρρήσεων. Σε περίπτωση που οι αντιρρήσεις των ελεγχόμενων φορέων και καταλογιστέων προσώπων και η έγγραφη διαφωνία των αρμόδιων οργάνων προς έκδοση των καταλογιστικών πράξεων και των αποφάσεων επιβολής δημοσιονομικής διόρθωσης (δημοσιονομικού ελεγκτή, προϊσταμένου Τμήματος, προϊσταμένου Διεύθυνσης ή προϊσταμένου Γ.Δ.Δ.Ε.) δεν γίνουν αποδεκτές, οι πράξεις αυτές διενεργούνται με απόφαση της Ε.Σ.ΕΛ., η οποία υπογράφεται από τον προϊστάμενο της Γ.Δ.Δ.Ε.(παρ.4 εδ. δ' και παρ.5).

Στη συνέχεια η καθ' ύλην αρμόδια Διεύθυνση κοινοποιεί την έκθεση ελέγχου, τις αντιρρήσεις, την απόφαση της Ε.Σ.ΕΛ., τις αποφάσεις δημοσιονομικών διορθώσεων και τις πράξεις καταλογισμού στη Διεύθυνση της Γ.Δ.Δ.Ε. που είναι αρμόδια για θέματα υποστήριξης και επικοινωνίας, προκειμένου να παρακολουθήσει τη συμμόρφωση των φορέων και την εκτέλεση των ληφθέντων μέτρων(παρ.7).

Στο άρθρο 5 του Κανονισμού της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων (Γ.Δ.Δ.Ε.) περί Επιβολής Δημοσιονομικών Διορθώσεων επαναλαμβάνεται η ρύθμιση του άρθρου 17 παρ.5 του ν. 3492/2006 και ορίζεται ότι σε περίπτωση μη αποδοχής των αντιρρήσεων και εφόσον απαιτείται επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων ή έκδοση πράξεων καταλογισμού, οι πράξεις αυτές διενεργούνται μετά από απόφαση της Ε.Σ.ΕΛ., η οποία υπογράφεται από τον Προϊστάμενο της Γ.Δ.Δ.Ε.

12. Από το συνδυασμό και τη γραμματική και τελολογική ερμηνεία των προαναφερθεισών διατάξεων του ν. 3492/2006, του π.δ/τος 111/2014 και του Κανονισμού της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων προκύπτει ότι η Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων ασκεί τις αρμοδιότητες ελέγχων σε φορείς του άρθρου 3 του ανωτέρω νόμου, από την κατάρτιση του ετήσιου προγράμματος ελέγχων, τη διενέργεια των ελέγχων, την εξέταση των

αντιρρήσεων, την εισήγηση για την αποδοχή ή την απόρριψη των αντιρρήσεων μέχρι την κοινοποίηση των αποφάσεων επιβολής κυρώσεων στον φορέα και στους καταλογιζόμενους για τη συμμόρφωσή τους. Ειδικότερα, ως προς το ζήτημα της έκδοσης απόφασης για την επιβολή δημοσιονομικής διόρθωσης ή πράξης καταλογισμού, ο νόμος διακρίνει ποιο όργανο είναι αρμόδιο για την έκδοση της σχετικής απόφασης ανάλογα με τον εάν υποβάλλονται ή μη αντιρρήσεις κατά της έκθεσης ελέγχου ή εάν το αρμόδιο για την έκδοση της απόφασης όργανο διατυπώνει διαφωνία με τα συμπεράσματα του ελέγχου, οπότε ιδρύεται αρμοδιότητα της Ε.Σ.ΕΛ. ως συλλογικού οργάνου, η οποία εξετάζει το σύνολο της υπόθεσης και αποφαινεται για την αποδοχή ή μη των αντιρρήσεων ή για την επίλυση της διαφωνίας. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η Ε.Σ.ΕΛ. επιβάλλει με απόφασή της τις κυρώσεις και η απόφαση αυτή υπογράφεται από τον Προϊστάμενο της ΓΔΔΕ και Πρόεδρο της Ε.Σ.ΕΛ, χωρίς τη μεσολάβηση της Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων και των οργάνων της, τα οποία απλώς κοινοποιούν τις αποφάσεις στην αρμόδια Διεύθυνση Υποστήριξης και Επικοινωνίας για την έγκαιρη παρακολούθηση της εκτέλεσής τους. Αντίθετα στην περίπτωση που δεν υποβάλλονται αντιρρήσεις κατά της έκθεσης ελέγχου ο νόμος προβλέπει ότι η επιβολή διορθώσεων και η έκδοση πράξεων καταλογισμού διενεργούνται ανάλογα με το ποσό με απόφαση του αρμόδιου οργάνου της ΔΔΕ ή του Προϊσταμένου της Γ.Δ.Δ.Ε.

Από τη διατύπωση των διατάξεων του νόμου και του Κανονισμού της ΓΔΔΕ σχετικά με την επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων ή την έκδοση πράξεων καταλογισμού προκύπτει επίσης ότι ο νόμος αντιμετωπίζει διαφορετικά τις αποφάσεις που εκδίδονται κατόπιν υποβολής αντιρρήσεων ή διαφωνίας των αρμόδιων οργάνων, σε σχέση με τις αποφάσεις που εκδίδονται χωρίς να έχουν υποβληθεί αντιρρήσεις ή διαφωνία του αρμόδιου οργάνου με τα συμπεράσματα του ελέγχου. Έτσι, επί υποβολής αντιρρήσεων ή διαφωνίας, καθιερύεται αρμοδιότητα της Ε.Σ.ΕΛ., ως αρμόδιου συλλογικού διοικητικού οργάνου, για την επίλυση της διαφωνίας και την εξέταση των αντιρρήσεων και σε περίπτωση μη αποδοχής των αντιρρήσεων οι αποφάσεις δημοσιονομικών διορθώσεων και οι πράξεις καταλογισμού εκδίδονται από την Ε.Σ.ΕΛ. και υπογράφονται από τον Προϊστάμενο της ΓΔΔΕ, χωρίς ο νόμος να προβλέπει αρμοδιότητα άλλου διοικητικού οργάνου ούτε για τη σύνταξη σχεδίου της σχετικής απόφασης ούτε για την προσυπογραφή της.

Τα ανωτέρω συνάδουν με τις διακριτές αρμοδιότητες των οργάνων της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων, όπως αυτές περιγράφονται στο ν.3492/2006, αλλά και με τη βούληση του νομοθέτη του ν.4081/2012, που τροποποίησε το ν.3492/2006 και συνέστησε την Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων, η οποία εκτός από τις αρμοδιότητες που της παρέχει ο ν. 4081/2012, έχει και την αρμοδιότητα του άρθρου 17 παρ.5 του ν.3492/2006 για την έκδοση απόφασης επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων και πράξεων καταλογισμού στην περίπτωση μη αποδοχής των αντιρρήσεων των ελεγχόμενων φορέων, προκειμένου, όπως προαναφέρθηκε, να εξασφαλίζεται η αρχή της ανεξαρτησίας σε όλα τα επίπεδα, σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα.

Τα ανωτέρω, άλλωστε, συνάδουν και προς τα οριζόμενα στα άρθρα 15 παρ. 4, 7, 8 και 16 παρ. 1 του ν. 2690/1999 σχετικά με την έκδοση των αποφάσεων των συλλογικών διοικητικών οργάνων και το περιεχόμενο και τον τύπο των διοικητικών πράξεων (πρβλ. Ολ. ΣτΕ 1662/2009, Δ.Εφ Αθ 4622/2013, Ολ ΝΣΚ 354/2006).

13. Στο άρθρο 45 παρ.3 περ.ζζ και η του π.δ. 111/2014 γίνεται αναλυτική καταγραφή των αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων και ορίζεται ρητά ότι στις αρμοδιότητες αυτές περιλαμβάνεται η επιβολή ή εισήγηση για επιβολή των προβλεπόμενων από τις κείμενες διατάξεις κυρώσεων, όπως είναι οι κυρώσεις που προβλέπονται από την παρ. 4 του άρθρου 17 του ν. 3492/2006, σε περίπτωση μη υποβολής αντιρρήσεων από τους ελεγχόμενους φορείς ή τα καταλογιστέα πρόσωπα της παρ.3 του ανωτέρω άρθρου εντός της νόμιμης προθεσμίας (περ.ζζ) και η έκδοση απόφασης της παραγράφου 2 του άρθρου 15 του ν. 3492/2006 περί νομιμοποίησης ή άρσης των αναγκαίων προσωρινών μέτρων που λαμβάνονται αυτεπάγγελτα από τα ελεγκτικά όργανα (περ.η), χωρίς όμως στις αρμοδιότητες αυτές να περιλαμβάνεται και η επιβολή κυρώσεων από την ανωτέρω Διεύθυνση, σε περίπτωση μη αποδοχής των υποβαλλομένων αντιρρήσεων από την Ε.Σ.ΕΛ.

Απάντηση

14. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, επί του τεθέντος ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α') γνωμοδοτεί ομόφωνα ότι η Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων (Ε.Σ.ΕΛ.) είναι το αρμόδιο όργανο για τη σύνταξη και την εν γένει μέριμνα προς έκδοση των αποφάσεων δημοσιονομικών διορθώσεων και

πράξεων καταλογισμού, που υπογράφονται από τον Προϊστάμενο της Γενικής Δ/σης Δημοσιονομικών Ελέγχων, σε περίπτωση υποβολής αντιρρήσεων από τους ελεγχόμενους φορείς και από τα αναφερόμενα στο νόμο πρόσωπα κατά των εκθέσεων ελέγχου περί επιβολής των ανωτέρω μέτρων και μη αποδοχής των αντιρρήσεων από την Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων (Ε.Σ.ΕΛ.).

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

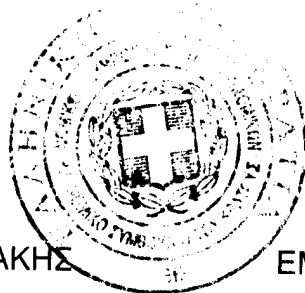
Αθήνα 24 -3 -2016

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ

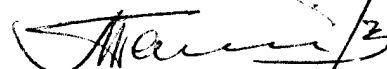

ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗΣ

ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΑ Ν. ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΑΡΕΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.